

УДК 37:177.9(043.2)

Мовчан Катерина Миколаївна,
директор наукової бібліотеки
Мукачівського державного університету

ШЛЯХИ ЗАПОБІГАННЯ ПЛАГІАТУ В НАВЧАЛЬНОМУ ПРОЦЕСІ

Протягом усієї історії розвитку суспільства існує плагіат. З розвитком інформаційного простору, з появою Інтернету, плагіат став серйозною проблемою. Плагіат існує в усіх галузях: освіті, науці, промисловості, народному господарстві і т.д. Він завдає шкоди авторам творів, вводить в оману споживачів.

Слово «плагіат» походить від латинського слова «plagium» - викрадати, у перекладі з французької мови «plagiat» означає пограбування. Поняття плагіат у теперішньому його розумінні з'явилося у Європі у XVII ст, його масовість припадає на кінець XVIII –XIX ст. На його поширення впливає інформаційний розвиток суспільства, відсутність навичок роботи з інформацією, відсутність навичок академічного письма.

Згідно Закону України «Про авторське право і суміжні права», плагіат – це оприлюднення (опублікування) повністю або частково чужого твору під іменем особи, яка не є автором цього твору.

Тема плагіату, доброчесності останнім часом дуже жваво обговорюється. Вже ні для кого не секрет, що плагіат набув широкого розповсюдження. Частіше він виникає тоді, коли людина може виконати завдання, не має достатньої інформації, відсутні навички роботи з інформацією. Починається вироблення звички видавати чуже за своє ще з садочка, коли вихователі дають дитині завдання, яке можуть виконати тільки батьки, а дитина приносить в садочок і видає за своє.

В школі повторюється подібна ситуація з виставковим матеріалом. А у 6-7 класах, коли учні не можуть виконати домашнє завдання, батьки теж не володіють темою, на допомогу приходить книга «Готові домашні завдання», з якої діти списують відповіді не докладаючи ніяких зусиль. З таких, здавалося б, простих ситуацій формується у дітей недоброчесне ставлення до виконання завдань, це ще неумисний плагіат, але з'являється звичка, і діти із певними звичками виконувати завдання приходять у вищі навчальні заклади, технікуми, училища. Вони не отримували в школі чітких вказівок, як правильно писати реферати, контрольні роботи, у навчальних закладах теж не акцентується увага на цих питаннях і студент продовжує плагіювати, сам цього не підозрюючи. Поняття плагіату набуло таких масштабів, що стерлися поняття, що є норма, а що порушення.

Дослідження, які проводились у Харківському національному університеті ім. В.Н. Каразіна показали, що студенти частіше шукають, як уникнути перевірки на плагіат, менше студентів намагаються його уникнути, тобто правильно оформити запозичений текст чи в науковій публікації висловити свою думку, здійснити власні дослідження. Звісно, що написання

наукової роботи без запозичення окремих елементів тексту іншого автора (цитати) майже неможливо, необхідно навчитися правильно здійснювати цитування.

Дотримання академічної доброчесності, формування культури чесного навчання є важливим для розвитку всієї освіти, але так само важливими для кожного учасника академічного процесу – учня, студента чи викладача, адже безпосередньо впливає на рівень і якість знань, які вони отримують, і на те, якими спеціалістами вони стануть в майбутньому. Добре підготовлені успішні спеціалісти з високою культурою навчання і дотримання чітко визначених правил гри стануть тим поколінням, яке зможе досягти успіху в дорослому житті і долучитися до розбудови успішної держави.

У ст. 42 Закону «Про вищу освіту» таке визначення академічної доброчесності: «...сукупність естетичних принципів та визначених Законом правил якими мають керуватись учасники освітнього процесу під час навчання, викладання та проведення наукової (творчої) діяльності з метою забезпечення довіри до результатів навчання та/або наукових (творчих) досягнень».

«Плагіат авторського твору – недозволене запозичення, відтворення (виготовлення одного або більше примірників) чужого літературного, художнього або наукового твору (чи його частини) під своїм іменем або псевдонімом».

«Плагіат – підступне академічне шахрайство, адже ті, хто його припускаються, не завжди роблять це усвідомлено, не розуміють, що це шахрайство, не знають як уникнути плагіату» [1].

Науковці зазначають, що освіта й наука не можуть існувати й розвиватись без освоєння наукової спадщини, без ретельного опрацювання наукового доробку попередників. Тому необхідність запозичення тексту іншого автора міститься в самій природі наукового пізнання. Але при цьому необхідно притримуватись правил академічної доброчесності.

Список використаних джерел

1. Закон України «Про вищу освіту». – Режим доступу : <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18> (дата звернення: 12.10.2018р.)

МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

89600, м. Мукачево, вул. Ужгородська, 26

тел./факс +380-3131-21109

Веб-сайт університету: www.msu.edu.ua

E-mail: info@msu.edu.ua, pr@mail.msu.edu.ua

Веб-сайт Інституційного репозитарію Наукової бібліотеки МДУ: <http://dspace.msu.edu.ua:8080>

Веб-сайт Наукової бібліотеки МДУ: <http://msu.edu.ua/library/>